

Entrevista a...

Neus Santaner, secretària general de l'STEI entre l'any 2000 i el 2008

Montserrat Nadal,
coordinador de Pissarra



Quin és el teu primer contacte amb l'STEI o amb la gent que després en formarà part?

Ens hauríem de remuntar a l'any 1977. En aquest temps jo feia feina a les Agustines del Vivero i en Pere Polo feia classe a l'escola de veïnat, al Juan de la Cierva. Ens vàrem conèixer durant aquesta època, ens vàiem a la sortida de l'escola i va ser llavors quan començarem a posar en marxa la irrupció dels nostres candidats i candidates dins les llistes del sindicat vertical, a les eleccions d'ensenyament privat.

Aquesta gent va ser la llavor que, més endavant, va fer possible el naixement de l'STEI?

Això mateix. Va ser un camí llarg, perquè tot just estrenàvem la democràcia a l'Estat espanyol; hi havia molta por i calia anar amb peus de plom. Pensa que parlem dels inicis de la Transició, amb les primeres subvencions que el Govern d'UCD començava a donar als representants dels treballadors de privada. A partir de 1982, amb el Govern del PSOE es comencen a negociar els primers

permanents sindicals, d'acord amb els resultats de les eleccions sindicals. Al 1985 el primer fou en Pere Polo, i després en Biel Caldentey, al maig del 86; i les dues primeres persones per a l'ensenyament privat, na Mercè Romagosa i jo mateixa, l'octubre del 86: aquestes varen ser les primeres persones permanents sindicals de l'STEI. Els inicis varen ser durs, però es començaven a posar bons fonaments a la nostra organització sindical. Foren uns anys d'intenses assemblees, multitud de vagues, concentracions...

L'any 2000 arribes a la secretaria general de l'STEI...

Sí, i a més per primera vegada una dona arribava al càrrec de més alta responsabilitat de la nostra organització. Era un moment d'una forta embranzida, amb moltes ganes de tirar endavant el camí de la democràcia

arreu de l'Estat espanyol. Varen ser un anys totalment actius, totes i tots érem molt activistes; i a cada moguda que s'organitzava hi havia l'STEI. Com t'he comentat abans, per a mi com a dona va ser una passa molt important: les dones també volíem demostrar que ho sabíem fer tan bé, o fins i tot millor, que els homes en un món tan masculista com és el del sindicalisme; calia rompre moltes inèrcies i rutines en aquest camp, com malauradament encara passa avui dia.

Quines són les fites de les quals et sents més satisfeta de la teva tasca com a secretària general de l'STEI?

En primer lloc, i des d'un punt de vista més de caire personal, el fet d'haver pogut conèixer tanta gent al llarg d'aquests anys i d'haver disposat de tanta informació de cada un dels sectors en què fèiem feina; cosa que

t'enriqueix molt. Per damunt de tot, destacaria el fet que, durant el meu secretariat, l'STEI dona la passa d'obrir-se a altres sectors del món laboral: és quan decideix sortir dels àmbits d'ensenyament en què havia nascut i opta per exportar el seu model sindical a altres sectors del món professional de les Illes Balears i esdevenir Intersindical. Vull recordar d'una manera especial la tasca ingent, meravellosa i molt fructífera que, en aquest sentit, va fer el nostre company Sebastià Serra, a qui totes i tots recordam amb tant d'afecte.

També vull fer esment que va ser una època en la qual totes aquelles qüestions que afectaven els docents es discutien, cosa que va donar peu a debats de molta profunditat. I que com a sindicat també vàrem saber combinar amb molt d'encert que la nostra reivindicació d'una millora de



les condicions socials i laborals de les treballadores i treballadors havia d'anar acompanyada sempre de la promoció de la nostra llengua i cultura. En aquest aspecte, vull recordar la gran victòria que l'STEI i el conjunt de professores i professors de català de les Illes Balears vàrem obtenir en temps del conseller Francesc Fiol, quan volia equiparar el català de quart d'ESO amb el nivell C. Aquesta va ser una mostra de la gran força que té la classe treballadora quan lluita de manera unida i ferma en la defensa dels seus interessos. L'STEI va liderar aquesta lluita i el Partit Popular va haver de fer anques enrere en una mesura clarament regressiva per la llengua catalana a les Illes Balears.

També va ser un temps de molta expansió per a la nostra organització pel que fa a l'àmbit territorial. Es varen obrir noves seus, com la de Sóller o la de Manacor, la d'Eivissa i la de Menorca.

L'únic punt fosc que esmentaria d'aquella època varen ser les desavinences i, amb el pas del temps, problemes que vàrem tenir amb els membres poc seriosos d'algun sector laboral que s'havia afegit a la Intersindical que, amb tanta il·lusió, havíem començat a construir. Aquest fet ens va demostrar i, sobretot, ens va ensenyar que l'STEI no podia créixer a qualsevol preu; si ho fèiem, s'havia de fer bé.

En aquesta època l'STEI va "fer camí" fora de les Illes, és així?

Des dels seus inicis, l'STEI es relacionava i treballava de manera conjunta amb sindicats de l'Estat que tenien els mateixos objectius com els companys de la USTE, Unión de Sindicatos de Trabajadores de la Enseñanza; i que posteriorment seria la Confederació d'STEs, en l'àmbit estatal, amb l'assistència als plenaris que es feien a Madrid, també als congressos de la Confederació; i en què iniciam uns contactes que no s'han deixat de produir des de llavors amb els sindicats germans del Principat de Catalunya i del País Valencià.

És un temps, també, en què es donen passes molt segures i decidides en la

configuració del caràcter internacionalista de l'STEI, amb l'assistència als primers Fòrums Socials Mundials, a Porto Alegre o a París, que és quan es configuren els espais incipients de debat per una altra globalització. Sense oblidar les relacions fraternes i solidàries que l'STEI va establir en el seu moment amb els pobles del Centre i del Sud d'Amèrica, a les quals es va donar continuïtat durant la meua secretaria.

No puc oblidar la ingent tasca solidària impulsada des d'Ensenyants Solidaris dirigida per en Pere Polo, i que tan bons resultats ha obtingut.

Vols fer un esment especial a la qüestió de les publicacions de l'STEI, veritat?

Començant per la revista Pissarra, en la qual ara hom pot llegir aquesta entrevista, fruit de la iniciativa d'en Pere Polo que, en un primer moment, consistia en dos fulls informatius que arribaven a tota l'afiliació. Més endavant, se li va voler donar continuïtat i, alhora, més continguts de caire pedagògic amb la col·laboració establerta amb el Col·legi de Llicenciats, que es va mantenir al llarg d'uns quants anys.

Des de l'Escola de Formació vàrem voler tractar i donar a conèixer, des d'un punt de vista rigorós i a la vegada crític, totes aquelles qüestions i temàtiques que afectaven el món escolar: des de cursos de prevenció de riscos laborals, classes de català, edició de material i realització de jornades per la igualtat entre dones i homes, material didàctic per a tot el professorat, així com també tot allò relacionat amb la cooperació i la solidaritat amb els països del centre i del Sud d'Amèrica. Hi va haver un transvasament continu d'informació, el que ara es diu "feedback", entre l'STEI i la comunitat escolar.

L'STEI ha volgut ser sempre un sindicat alternatiu a les grans centrals sindicals estatals. Hi estàs d'acord?

Des dels nostres inicis hem dit que, així com hi hagut durant molt anys bipartidisme en el camp dels partits polítics, també s'ha donat un bisindicalisme en l'àmbit dels sindicats, que cal rompre. A més, aquestes grans

centrals sindicals estatals han tengut al llarg de la seva història una actitud camaleònica i, en moltes ocasions, ens "han venut" com a classe treballadora, tal com va passar amb les darreres reformes laborals que s'han produït a l'Estat espanyol o, en un termini molt més recent, amb la signatura de l'Acord per al foment de l'ocupació pública, signat el passat mes de març entre el Ministeri d'Hisenda i tres sindicats estatals.

Quins creus que són els reptes que ha d'afrontar l'STEI en el seu futur més proper?

No parlaria de futur sinó de present, ja que ens trobam en un món tan canviant que tot es transforma amb una velocitat de vertigen. Cal que l'STEI i la seva gent estiguin sempre en contacte amb la classe treballadora, no deixin de visitar els centres de treball i romanguin atents a les seves demandes. Com que els empresaris i les patronals no desapareixeran mai, és més necessari que mai que els sindicats facin bé la seva feina, amb una capacitat de resposta ràpida que torni situar l'STEI en el centre de totes les "batalles" laborals, socials i per la defensa de la llengua catalana de les Illes Balears, la seva normalització a tots els àmbits, un fet que ara troba a faltar. Hem de recuperar la nostra presència en els mitjans de comunicació i la nostra incidència en els afers polítics i socials de les Illes Balears, com succeïa en altre temps.

En un entorn social i laboral cada vegada més individualista i atomitzat, ens cal la unitat i el redreçament de la classe treballadora i els seus representants sindicals, la recuperació dels espais de negociació efectiva amb l'Administració i les patronals i una presència constant en els centres de treball per a copsar de manera directa, sense interferències ni mediacions, les demandes de les nostres companyes i companys.

Moltes gràcies, Neus, pel teu compromís insubornable i també per la teua empena tan decidida en qüestions com la lluita feminista o l'obertura de l'STEI a altres sectors laborals de les illes. ■